

'Wereldkind moet je creatief gebruiken'

Schrijfster Renée Wolfs is zelf adoptiemoeder en zat vol vragen over de ontwikkeling van haar adoptiekinderen. Tijdens haar studie Nederlands deed ze als bijvak 'ontwikkelingspsychologie'. Ze wist dus wel iets over het verloop van de emotionele en de begrips-ontwikkeling van kinderen. Maar wanneer vertel je een adoptiekind nou wát over zijn adoptie?

Michelle Klünder

"Ik ben op zoek gegaan naar zoveel mogelijk informatie hierover", vertelt Renée Wolfs. "In Amerika zijn veel boeken verschenen over openheid in adoptie. Maar die zijn wel erg therapeutisch. Ook kwam ik praktische boeken tegen die beschreven op welke leeftijd kinderen wat wel en wat nog niet begrijpen. Natuurlijk is elk kind anders, maar er zijn wel gradaties in ontwikkeling aan te geven. Als kinderen bijvoorbeeld een jaar of zeven, acht zijn, beginnen ze zich het verschil tussen goed en kwaad te realiseren. Het gegeven dat ze zijn afgestaan wordt dan ook een ander begrip. Voorheen waren ze er misschien wel trots op: "Ik kom uit China en ben door mijn ouders met het vliegtuig opgehaald." Het was tot dan toe vaak een optimistisch 'ophaal-verhaal'. Maar het besef van wat dat eigenlijk betekent, namelijk dat ze door hun biologische ouders in de steek zijn gelaten, komt pas rond deze leeftijd om de hoek kijken.

Ik denk dat uiteindelijk alle geadopteerden een rouwproces zullen doormaken. Dat is ook nodig om verder te kunnen. Het is daarom heel belangrijk dat elke adoptieouder zich realiseert dat openheid over adoptie een noodzaak is. Het gaat er natuurlijk ook om wanneer een kind het aankan om dat gevoel van enorm verdriet toe te laten. Bij de een begint dat met zes jaar, bij de ander met twaalf. Hele sensitieve kinderen blokkeren het misschien wel helemaal. En dan komt het rouwen pas als ze emotioneel volwassen zijn. Of helemaal niet. In de regel denk ik wel dat het belangrijk is een kind voor zijn twaalfde jaar alles te vertellen. Daarna gaat het puberen en heeft het heel andere dingen

aan zijn hoofd. Overigens komt er een tweede deel van Wereldkind. Met hulp van Nelleke Polderman ga ik een boek schrijven voor ouders met puberende adoptiekinderen."

Liefde

"Een tijdje geleden werd er op de website van Wereldkinderen en naar aanleiding van een column in dit blad een discussie gevoerd tussen adoptieouders en geadopteerden. Ik denk, mede naar aanleiding daarvan, dat ouders zich moeten realiseren dat het verdriet bij adoptiekinderen er nu eenmaal is, en dat het er ook altijd zal blijven. Ouders doen het niet 'fout' als dat verdriet bij hun kind niet overgaat. Je kunt als ouder het adoptieverdriet niet weg nemen. Het enige wat je kunt doen is je kind steunen. Niet door de tranen te drogen en een nieuwe fiets te kopen, maar door het verdriet aan te gaan, erover te praten. Verdriet heeft eigenlijk alles met liefde te maken. Een kind moet durven toegeven dat het iets heel waardevols heeft verloren. Daar moet je in diverse periodes in je leven bij stil durven staan.

Ik heb veel gelezen over rouw. Ieder mens kent verliezen, ik ken zelf twee grote verliezen. Ik weet wat het is om een rouwproces door te maken. Ik ben niet bang meer voor die emotie, ook niet bij mijn kinderen. Ik denk dat ik bij het schrijven van dit boek naast mijn vakkennis en mijn ervaring als adoptiemoeder ook mijn levenservaring heb kunnen gebruiken.

De eerste versie van Wereldkind heb ik in een enorm tempo in ongeveer negen maanden op papier gezet. Ik was zelf verbaasd over hoeveel ik had opgeschreven

toen ik het eenmaal had uitgeprint! Daarna heb ik een aantal mensen laten meelesen. Nelleke Polderman en, in een later stadium, Femmie Juffer, voor de benodigde deskundigheid. Verder een aantal adoptieouders en een geadopteerde. Uiteindelijk heb ik er anderhalf jaar over gedaan. Wat ik erg belangrijk vond was dat er geen stelligheden in staan. Alle ouders zijn uniek en alle kinderen zijn uniek. Er bestaan dus geen waarheden, wel globale ontwikkelingen. Ik geef dus ook geen absolute antwoorden op vragen, mensen kunnen dat wat ik heb opgeschreven creatief en naar eigen inzicht gebruiken.

Ik raad mensen wel aan eerst het hele boek te lezen voordat ze ermee aan de slag gaan. Het moet niet zo zijn dat ouders aan de hand van het boek hun zevenjarige dochter gaan vertellen over haar adoptie zonder dat ze weten wat de gevolgen daarvan kunnen zijn. Het kind kan in een rouwproces raken en dan is het goed als je weet hoe je om kunt gaan met de opgeroepen emoties. Ook bij ouders zelf kan het boek emoties oproepen. Sommige van de meelezende adoptieouders realiseerden zich wat een groot verdriet er nog in hun kind zit, en dat zij het daar toch ooit over moeten gaan hebben. En als het gaat over rouw komen mensen vaak bij eigen nog niet helemaal verwerkt verdriet uit. Dat is niet erg, maar wel goed om te weten. Uiteindelijk komt iedereen sterker uit een rouwproces." ■